

Jarmila Loukotková (1923)

Česká prozaička, dramatička a překladatelka (mj. Villonových a Rochefoucauldových děl). Narodila se v Praze. Po maturitě na reálném gymnáziu (1942) byla zaměstnána jako úřednice. Po válce vystudovala estetiku a francouzštinu na filosofické fakultě pražské Univerzity Karlovy (1949), v roce 1946 strávila semestr v Ženevě. Zpracovává převážně historické náměty z období antiky. Od sociálně tendenčních schémat přešla ke ztvárnění srážky tvůrčího jedince a společnosti a k námětům ze současnosti. Je rovněž autorkou knih pro mládež.

Bůh či d'ábel, 1957
Dar jitra prvního, 1971
Doma lidé umírají, 1981
Jasmín, 1940
Křik neviditelných pávů, 1997
Lhůta prošla, 1992
Liána smrti, 1968
Medúza, 1973
Na život se jen čeká, 1961
Navzdory básník zpívá, 1957
Není římského lidu, 1949
Odměna, 1975
Pod maskou smích, 1977
Pro koho krev, 1968
Příběhy kaštanu, 1944
Spartakus 1: Před námi boj, 1950
Spartakus 2: Smrtí boj nekončí, 1957
Tajemství Černého lesa, 1965
Vstup do ráje zakázán, 1969
Žít jednou spolu, 1988

Kolektiv autorů: Čeští spisovatelé 20. století,
Československý spisovatel, Praha 1985
Kolektiv autorů: Kdo je kdo v České republice, Modrý
jezdec, Praha 1994
Kolektiv autorů: Lexikon české literatury K-L,
Academia, Praha 1993
Kolektiv autorů: Slovník českých spisovatelů, Libri,
Praha 2000

Sponzoři

Městský úřad Kaznějov

Norwest s.r.o.

JIŘÍ SOUKUP (opravy a prodej elektro)

DŘEVOTVAR Václav FOLK

STACE

DIVADELNÍ SDRUŽENÍ KAZNĚJOV

uvádí

poetický večer při víně
a svíčkách

VILLON 3X PROKLETÝ

aneb

výběr z díla Françoise
Villonova v překladu
Jarmily Loukotkové

VILLON 3x PROKLETÝ

Komponovaný pořad Divadelního souboru „ŠTACE“

Scénář a režie:	Alena Svobodová
Hudební spolupráce:	Jan Pouska
Pohybová spolupráce:	Olinka Pašková
Návrh kostýmů:	Alena Svobodová
Realizace scény :	Lumír Fráz Petr Palma
Světla :	Jaroslav Hep Jiří Let
Náповěda:	Zděnka Frázová
Recitují:	Antonín Adámek Štěpán Svoboda Miroslav Šmid Radim Brejcha Alena Svobodová Maris Šmidová Olinka Pašková Maria Frázová
Tanečnice a rváči :	Andrea Štěpánová Veronika Novotná Eliška Frázová Pavel Kovařík Petr Soukup
Hudební doprovod:	Jan Pouska Luděk Schmoll Ludmila Hágrová

FRANCOIS VILLON je jméno, jímž podepisoval ve Francii v 15. století své verše básník, jehož skutečné příjmení toliko hádáme. Byly to verše buřičské a rebelantské, psané jazykem nečesaným a slovy nevybíravými.

Znala je pařížská chudina i vysocí hodnostáři, znali je studenti i pařížští měšťané, jedni je přijímali s bouřlivým nadšením, druhé popouzely k nepřítelství. Byl v nich skutečný život, nebyla to uhlazená dvorská poezie, na jakou byly choulostivé uši Paříže zvyklé.

Byl v nich osud štvance, pronásledovaného a vězněného rváče se životem i opuštěného milence.

Ve Villonových verších ožívá Paříž básníkovy mládí, Paříž studentů, šlechtických paláců i vykřičených krčem, kde všude byl Villon doma, kde uměl vždy stejně obratně šermovat ostřím slova i dýky se svými soky v lásce i s královskými bičci.

Studentské bitky, útěk z Paříže, vězení, toulky Francií – to vše se střídá v pestrém kolotoči Villonova života. Za třicet let života poznal všechny jeho tváře, poznal jeho líc i rub, byl vynesena na hřeben jeho vln i smeten do jeho

strží, od „ctného přijetí“ na knížecích dvorech až po trojnásobné odsouzení k smrti.

JARMILA LOUKOTKOVÁ se rozhodla přebásnit celé Villonovo dílo v roce 1950. Popudem k tomu bylo nejen vydání Smrekova překladu Velké závěti na Slovenskum, ale i skutečnost, že ani nejlepší Villonův překladatel O. Fischer nepřebásnil jeho dílo celé. Souběžně s překládáním Villona psala o něm autorka i román, nad jehož osudem tehdy kdekdo lámal hůl. Vyšel poprvé v roce 1957 pod názvem Navzdory básník zpívá a potom ještě mnohokrát...

K tvorbě překladu Villonovy poezie přistoupila Jarmila Loukotková s plným vědomím náročnosti úkolu. Jednak existoval na dobu svého vzniku mistrovský překlad výběru nejlepších Villonových básní od Otokara Fischera (z roku 1927), jednak Villonovo dílo představuje jeden z nejobtížnějších překladů v literatuře vůbec.

Originál je psán středověkou francouzštinou, často bez vědeckého komentáře nesrozumitelnou. Navíc obtížnost Villonova jazyka těžko snese srovnání s jinými básníky, třeba i o dvě stě let staršími! To je dáno mimo jiné tím, že Villon si tam, kde mu jeho současný jazyk nestačil, vytvářel novotvary a latinské výrazy si přizpůsoboval francouzskému znění. Dalším úskalím jsou slovní hříčky a dvojsmysly, kterými Villon přímo srší, a vůbec nenucený vtíp jeho výrazu, a konečně i lehkost a svižnost francouzštiny. Další problém představuje množství vlastních jmen a narážek na různé situace, v nichž se lidé oněch jmen octli, ale dnes se v mnoha případech neví, o koho a o co vlastně šlo. Současně je tu celá řada odkazů a narážek na bibli, které musela autorka v básnickém výrazu vyložit a současně zachovat tvář a říz Villonovy poezie. A konečně obrovským problémem je sama básnická forma: přísný rytmus, plnozvučné rýmy, dokonce i rýmy vnitřní, akrostichy nebo jiné Villonovy hříčky jako například ukončení každého verše písmenem „r“ (Balada pro milou) – to všechno bylo třeba zachovat, aby překlad Villonova díla nebyl jen překladem, ale přebásněním.

V doslovu k vydání Malého testamentu (1975) Jarmila Loukotková říká: „Nikdy jsem nepovažovala svůj překlad Villona za definitivní a nebudu ho za takový pokládat, co živa budu...“ Stvrzením upřímnosti a opravdovosti jejího vyznání je i toto vydání Velké závěti, v níž řadu veršů i celých oktáv upravovala a předělávala ještě několik dní před odevzdáním díla do tiskárny...

Velká závěť je dokladem geneze celoživotního díla Jarmily Loukotkové, kterým kompletní básnický překlad Villonovy poezie nesporně je: Poprvé vyšla Velká závěť v roce 1957 jako součást románu Navzdory básník zpívá, podruhé – v upravené podobě – samostatně v Lyře Pragensis v roce 1978, potřetí – opět s malými úpravami – v souboru Šibeničnick (Československý spisovatel, 1987 a konečně počtvrté nyní – v úpravě nejnovější.